

5. Кант И. Соч. : В 6 т. — М., 1966. — Т. 1. — 654 с.

6. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови // Ред. І.Пясковський, О.Купчинський. — Львів : НТШ 2000. — С. 122-123.

7. Оганов А. А. Эстетические идеалы / А.А.Оганов //Философия: Университетский курс / Под общ. ред проф. С.А. Лебедева. — М. : ФАИР-ПРЕСС, 2003. — С. 454-478.

8. Падалка Г.М. Модернізація мистецької освіти як наукова проблема / Г.М.Падалка // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського (зб. наук. праць), спец. вип. «Мистецька освіта: сучасний стан і перспективи розвитку», Ч.1., Одеса, ПДПУ ім. К.Д.Ушинського, 2006. — 268 с.

9. Попович М. В. Концепція національної ідеї та механізми її впровадження // Національна ідея і соціальні трансформації в Україні / М. В. Попович, А. М. Єрмоленко, В. Б. Фадєєв, Г. Ю. Носова та інші. — К. : Український Центр духовної культури, 2005. — С. 5-25.

10. Федорів М. Українські Богослужбові співи з історичного й теоретичного огляду / М.Федорів / Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1997.— 213 с.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПЕДАГОГІЧНОМУ ВНЗ УКРАЇНИ І КИТАЮ

УДК: 378

Лу Лу

У статті розглядається проблема створення особистісно зорієнтованого освітньо-розвивального етнокультурного середовища в педагогічному ВНЗ, у результаті взаємодії з яким у майбутнього вчителя музики формується готовність до продуктивної фахової діяльності, яка ґрунтується на вивченні сучасних педагогічних технологій, розумінні своєї індивідуальної сутності, створенні власної педагогічної концепції.

Ключові слова: фахова підготовка, освітнє середовище, професійна індивідуальність.

В статье рассматриваются вопросы создания лично-ориентированной образовательно-развивающей этнокультурной среды в педагогическом вузе, в результате взаимодействия с которой у будущего учителя музыки формируется готовность к продуктивной профессиональной деятельности, основывающейся на изучении современных образовательных технологий, понимании им своей индивидуальной сущности, создании собственной педагогической концепции.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, образовательная среда, профессиональная индивидуальность.

The article focuses on the problems of teaching staff training, the basis of which makes the principles of humanistic education and upbringing. One of the chief tasks is to create educational environment. The result of

the environment must be teacher and pupil's interaction. Professional training must contribute to the teacher's understanding of his individual essence and the formation of his individual pedagogical conception.

Key words: *the professional education, educational environment, the professional individuality.*

Актуальними напрямками модернізації мистецької освіти в Україні та Китаї є її гуманізація, професіоналізація, технологізація. Національною доктриною розвитку освіти України у ХХ ст. зазначається, що основною метою і пріоритетами розвитку освіти є її особистісна орієнтація, формування вчителя як особистості та професіонала, його трудової і моральної мотивації, активної професійної позиції, забезпечення педагогічних умов для професійної самореалізації [1].

У таких багатонаціональних державах, як Україна і Китай, освітня політика вимагає стратегії на консолідацію суспільства шляхом збереження національних традицій, які за своїми ознаками характеризуються етнокультурним розмаїттям. Під впливом бурхливих перетворень швидко змінюється і світовий освітній простір, актуалізується діалог культур, обмін, трансформація та екстраполяція педагогічних доктрин до освітньо-виховних традицій тих культур, які потребують модернізації змісту і форм вищої освіти. Прикладом може стати творче переосмислення української музично-педагогічної освіти, яка відноситься до загальносвітових освітніх пріоритетів, в контексті китайських освітньо-виховних традицій в галузі педагогіки мистецтва.

Мета статті: визначити мету, завдання, основні принципи створення особистісно зорієнтованого етнокультурного середовища у педагогічному університеті як важливого чинника реалізації особистісно зорієнтованого підходу у фаховій підготовці майбутнього вчителя музики.

Вища музично-педагогічна освіта Китаю не нараховує ще й століття. За цей час вона пройшла великий шлях, стала важливим чинником культури країни, у зв'язку з цим постійно перебуває в полі уваги науковців. У різних аспектах формування та розвитку системи вищої музично-педагогічної освіти в Китаї висвітлюється в працях Ван Пейюань, Лі Чуцай, Лю Сян-ю, Сю Хайлінь, Сяо Чаожань, Хо Іпін, Шу Сінчен, Гу Ін, Чжан Сянь, Чжан Юань, Ван Юйхе і Сунь Цзінань. Теоретичні та методичні проблеми музичної педагогіки розглядають Ван Яохуа, Чжен Цзіньян, Гао Гонін, Ма Так, У Шуньчжан, Чжу Юнбей та інші. Естетичному аспекту освітнього процесу присвячені праці Цзун Байхуа, Лі Сюй, Сюй Веймін та інших.

Аналіз зв'язку завдань, що вирішуються музично-педагогічним ВНЗ і потребами загальноосвітньої школи проводили Ван Гоань, Вей Хуан, Хоу Зінхонг, Чжен Лі, Цзінь Явень, Лі Дана, Ін Айцін, Лі Цзіньюань, Лу Мінде, У Юн-і, Хуан Цзінь, Цай Цзюемін, Ян Лімей, Цао Лі, Яо Сіюань. Названі дослідники внесли незаперечний внесок у формування уявлення про вищу музично-педагогічну освіту Китаю.

Згідно з метою вищої музично-педагогічної освіти Китаю шкільний вчитель музики ХХІ століття – це фахівець широкого профілю, високої музичної й загальної культури, який володіє широким спектром сучасних освітніх технологій [5].

Перехід від авторитарної до особистісно зорієнтованої освітньої парадигми вимагає створення умов для розвитку творчого потенціалу особистості майбутнього вчителя музики. Насамперед потрібно створити у школі таку педагогічну атмосферу, яка б сприяла формуванню особистості, здатної до оцінювання власної діяльності, самостійного формування життєвої позиції, що ґрунтується на міцних моральних переконаннях, залучення учнів до розмаїтого світу мистецтва, формування ціннісного ставлення до нього; розвиток інтересів, здібностей, творчої індивідуальності школярів у вільний час. На думку Є.Бондаревської, це вимагає нових підходів до фахової діяльності педагога як провідного суб'єкта освітнього процесу [4]. Вчитель уже не може персоналізувати собою лише нормативну освітню діяльність, а стає активним суб'єктом, який реалізує в педагогічній професії свій спосіб життєдіяльності, готовність визначати завдання, приймати відповідальність за їх вирішення, розширювати рамки професійної діяльності, забезпечувати гуманістичну спрямованість освітнього процесу та вийти на реалізацію особистісно зорієнтованого підходу у етнокультурному середовищі педагогічного ВНЗ.

Українська педагогічна думка спрямована на розкриття змісту естетичного виховання як складної багаторівневої структури, основою якої є формування естетичної свідомості, розвиток емоційно-почуттєвої сфери й організація художньо-творчої діяльності школярів. Згідно з Г.Падалкою, естетичне виховання засобами фольклору передбачає певний рівень художньо-естетичної культури майбутнього викладача, його здатності до естетичного освоєння дійсності [8]. Цей рівень виявляється як у розвитку всіх компонентів естетичної свідомості (почуттів, поглядів, переживань, оцінок, смаків, потреб та ідеалів), так і в розвитку умінь і навичок активної перетворювальної діяльності у мистецтві, праці, побуті, людських взаєминах. Через емоційне сприйняття образів народного мистецтва здійснювалося формування переконань, поглядів, які стають основою поведінки учнів, їхньої громадської та суспільно корисної діяльності у етнокультурному середовищі.

Етнокультурне середовище ми розуміємо як сукупність предметних та особистісних умов, а також відповідних уявлень та оцінювань, які складають „зону” засвоєного та прийнятого людиною соціокультурного досвіду. Його динаміка пов'язана як із соціальною орієнтацією, що зумовлює рухливість і варіативність естетичного оцінювання такого середовища в результаті різних видів діяльності, так і з особливостями переваг, потреб суб'єкта.

Специфічні особливості естетичного виховання у етнокультурному середовищі в сучасних умовах утворюють необхідний фон для наукового передбачення та прогнозування динаміки національних освітніх процесів, що забезпечить можливість результативно коригувати форми і методи освітньої політики, основним завданням якої повинно бути виховання свідомих громадян і патріотів своєї Батьківщини з високою культурою міжнаціональних стосунків, формування у молоді духовності, моральної, художньо-естетичної та трудової культури.

У сучасних наукових дослідженнях виділяються різні атрибути (характеристики) освітнього середовища: культурна (Н.Крилова), культуротворча (А.Макареня), соціокультурна (Т.Склярова), інформаційна (Г.Серіков, В.Конев) та інші функції. Це дозволяє з різних позицій досліджувати роль і вплив зовнішніх умов, чинників в різних сферах життя і діяльності людини.

Враховуючи, що становлення майбутнього вчителя музики здійснюється в процесі фахової діяльності, де він задовольняє професійно-освітні потреби, набуває особистісно і професійно значущі знання, уміння, якості, вважаємо правомірним виокремлення характеристики етнокультурного середовища ВНЗ. У нашому дослідженні визначаємо дане поняття таким чином: *етнокультурне середовище ВНЗ* є соціальним та просторово-предметним оточенням суб'єкта освітнього процесу, сукупністю можливостей для задоволення його фахових та художньо-творчих потреб. У той же час освітнє середовище ВНЗ розуміємо як стан духовно-змістової атмосфери, насиченої міжособистісним обміном і спілкуванням педагогів та студентів, їхніх естетичних свідомостей, що динамічно розвиваються у процесі освоєння художньо-естетичної культури.

Серед *принципів*, відповідно до яких створюється дане середовище, наведемо: визначення студента як активного суб'єкта пізнання; його орієнтація на самоосвіту, саморозвиток; опора на суб'єктивний досвід студента, врахування індивідуальних психофізіологічних особливостей студента, його комунікативних здібностей; навчання в контексті майбутньої фахової діяльності.

Мета та завдання створення особистісно зорієнтованого етнокультурного середовища у педагогічному ВНЗ:

- збагачення зовнішнього освітнього середовища та внутрішнього середовища особистості як фактор освіти і розвитку на основі емпатійних способів освоєння культури та мистецтва (тобто розвитку особистості студента, його естетичної свідомості);

- постійне спонукування до осмислення вражень у культурно-естетичному полі;

- розвиток здатності до естетичної рефлексії своїх переживань і оцінок;

- стимулювання культурно-естетичного становлення особистості студента, його ціннісних, духовних орієнтацій;

- розвиток художньої свідомості особистості, навичок і мотивів конкретної художньо-творчої діяльності в культурному творенні;

- культивування образно-емоційного, художньо-естетичного діалогу.

Педагогічна суть, специфіка особистісно зорієнтованого етнокультурного середовища ВНЗ визначається можливостями трансляції і творчого відтворення в ньому сукупності сполучених між собою мікросередовищ освоєння культури, мистецтва. Етнокультурне середовище у педагогічному ВНЗ включає в себе:

- створення атмосфери творчості та доброзичливості;

- можливість викладача гнучко і динамічно включати кожного суб'єкта навчального процесу в тематику заняття;

- надання студентіві можливості вибору індивідуальної траєкторії навчання; можливості працювати з матеріалом різного рівня складності;

- орієнтація на більш підготовлених суб'єктів навчання;

- знання та вміле використання індивідуальних особливостей учасників педагогічної взаємодії, результатів аналізу змісту суб'єктного досвіду особистості;

- заохочення художньо-творчої самостійності, ініціативи студентів незалежно від показників успішності;

- визнання за кожним права на помилку, але з обов'язковим аналізом її причин, визначенням шляхів її подолання;
- розроблення та використання індивідуальних програм, які моделюють дослідницьке мислення;

Висновки. Таким чином, цілеспрямована робота над створенням етнокультурного середовища у педагогічному ВНЗ сприятиме впровадженню ідей особистісно зорієнтованої фахової підготовки:

- підніматиме рівень позитивної мотивації і особистої установки студента на розуміння необхідності оволодіння системою знань і вмінь з особистісно зорієнтованого навчання в школі;

- допомагатиме самовизначенню студентів через надання їм права вибору змісту підготовки з предметів психолого-педагогічного та мистецького блоків та способів їх засвоєння, а також свободі переходу на різні етапи навчання через введення модульно-рейтингової системи організації навчання;

- забезпечить гнучкість, варіативність, адаптивність і відкритість змісту і організаційних форм навчання по відношенню до індивідуальних особливостей студентів та умов підготовки шляхом вільного вибору студентами спекурсів і спецсемінірів з мистецької, закрема фольклорної, тематики;

- сприятиме насиченню педагогічних курсів методологічними, теоретичними, практичними положеннями особистісно зорієнтованої освіти;

- забезпечить різноплановість та пріоритет активних, у першу чергу, дослідницьких методів навчання;

- збагатить теоретичні курси циклу психолого-педагогічних та мистецьких дисциплін професійно значущими знаннями з особистісно зорієнтованого навчання;

- позааудиторна робота студентів з вивчення особливостей особистісно зорієнтованого навчання засобами педагогічної практики стане початком формування особистісного досвіду майбутнього вчителя;

- покладе основу науковим студентським дослідженням в галузі особистісно зорієнтованих художньо-педагогічних технологій навчання (рефератам, курсовим, дипломним, магістерським роботам);

- збагатить кожного учасника особистісно зорієнтованого навчально-виховного процесу в педагогічному університеті досвідом суб'єкт-суб'єктних відносин;

- сприятиме формуванню і розвитку особистісних (емпатія, захоплення, толерантність, повага до особистості) та професійних (організаторських, мобілізаційних та комунікативних) якостей майбутнього вчителя.

Особистісно зорієнтований підхід висуває перед сучасними педагогічними ВНЗ вимогу змінити позицію викладача-інформатора як джерела знань, контролера на позицію фасилітатора, аніматора, тьютора; створення таких навчальних ситуацій, які б сприяли вільному розвою можливостей студентів шляхом активізації внутрішніх резервів; створення умов для розвитку моральної, соціально активної, професійно компетентної особистості, здатної до подальшого саморозвитку та самовиявлення.

Створення у ВНЗ особистісно зорієнтованого етнокультурного середовища сприятиме оптимізації системи підготовки майбутнього вчителя музики до фахової діяльності, що ґрунтується на стимулюванні, а не на примусі особис-

тості, орієнтує на використання й внутрішніх резервів, сприяє адаптації до нових умов навчання, становленню активної позиції студента як суб'єкта власного розвитку, самовизначення, самоперетворення і самовдосконалення.

Література:

1. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХ ст. – Освіта, 2002. – №26.
2. Бех І.Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 1. : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І.Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 280 с.
3. Бондаревская Е.В. Смыслы и стратегии личностно ориентированного воспитания / Е.В.Бондаревская // Педагогика. –2001. – № 1. – С. 17-24.
4. Бондаревская Е.В. Гуманистическая парадигма личностно-ориентированного образования / Е.В.Бондаревская // Педагогика. – 1997. – №4. – С. 11-17.
5. Ван Гоань. Від практики до рішень : реформа та розвиток музичної освіти в школах нашої країни / Ван Гоань // Гуанчжоу, 2005. – 273 с.
6. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение / Ю. Н. Емельянов // Л. : Изд. ЛГУ, 1985. – 166 с.
7. Лу Мінде. Художня педагогіка в сучасних початкових і середніх школах / Лу Мінде // Наньцзін, 1999. – 317 с.
8. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М.Падалка // К. : Освіта України, 2008. – 274 с.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ НА ПРИКІНЦЕВОМУ ЕТАПІ ЕКСПЕРИМЕНТУ

УДК: 371.315.6.015.378

Леонова В. І.

У цій статті виявлено та продемонстровано порівняльну характеристику рівнів підготовленості майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності у закладах соціального захисту дітей на прикінцевому етапі експерименту. Розроблено модель реалізації педагогічних умов підготовки, яка допомогла об'єднати та систематизувати результати теоретичної частини дослідження з деякими результатами експериментального етапу дослідження у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності у закладах соціального захисту дітей. Зроблено висновки щодо проведеного експерименту, розглянуто перспективи подальшого дослідження професійної діяльності майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: модель, моделювання, структурні компоненти.

В этой статье выявлены и продемонстрированы сравнительную характеристику уровней подготовленности будущих социальных педагогов к профессиональной деятельности в учреждениях социальной защиты детей на заключительном этапе эксперимента. Разработана модель реализации педагогических условий